

Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Zábřeh, okres Šumperk

Adresa: Farní 9, 789 01 Zábřeh

Identifikátor školy: 600 004 449

Termín konání inspekce: 9. – 12. května 2005

Čj.:	o5-1099/2005-12003
Signatura	om4ky504

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola, Zábřeh, okres Šumperk (dále jen ZUŠ) je zřízena Olomouckým krajem jako příspěvková organizace na základě Zřizovací listiny vydané v Olomouci dne 28. listopadu 2002 pod č.j. 4615/2001. V souladu s Rozhodnutím MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 31 590/02-21 ze dne 29. ledna 2003 s účinností od 1. září 2003 (Rozhodnutí o zařazení do sítě škol) poskytuje základy uměleckého vzdělání v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru. Výuka je realizována v kmenové škole v Zábřehu, Farní 9 a na ulici Sušilova 41. Dále v obcích Olšany, Bušín 52, Olšany 64, Štítý nám. Míru 38 a Zábřeh, Jedlí 240. Dle statistického výkazu V 24-01 bylo v letošním roce zapsáno v hudebním oboru (dále jen HO) 509 žáků, v tanečním oboru (dále jen TO) 179 žáků a ve výtvarném oboru (dále jen VO) 67 žáků a v literárně –dramatickém oboru 12 žáků. Celkem 767 žáků.

Výuka je realizována v I. a II. stupni základního studia ve všech povolených oborech. V hudebním oboru je většině žáků poskytována hodinová dotace na spodní hranici učebních plánů. Rovněž v nehudebních oborech není realizována rozšířená výuka.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky vzdělávání v hudebním a výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005 v době inspekce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Personální zabezpečení výuky v inspektovaných oborech se od poslední inspekce konané v roce 2000 změnilo. Na škole vyučuje větší počet učitelů s plnou kvalifikací.

Sledovanou výuku zabezpečovalo k datu inspekce v **hudebním oboru** celkem pětadvacet učitelů, z nichž čtyři učitelé vyučují bez odborné a pedagogické kvalifikace a dva učitelé vyučují bez kvalifikace pedagogické, jedná se o studenty konzervatoře v 5. ročníku.

Výuku **výtvarného oboru** zajišťuje pouze jeden pedagogický pracovník s odbornou kvalifikací pro příslušný typ školy. Jeho získané vzdělání však není průběžně doplňováno dalším vzděláváním v dostatečném rozsahu.

Skladba úvazku byla v době inspekce rozdělena tak, že respektovala odbornou profilaci učitelů, jejich zájem o výuku hry na jiný nástroj a vlastní instrumentální znalosti a dovednosti. Asi 20% učitelů se prokazatelně zúčastňuje profesních seminářů a kurzů zaměřených k dalšímu vzdělávání.

Školní řád vymezuje hlavní činnost školy, organizaci provozu a organizační uspořádání, práva a povinnosti pracovníků, práva a povinnosti žáků a zákonných zástupců a možnost informovanosti o průběhu studia a studijních výsledcích. *Plán činnosti pro školní rok 2004/2005* je měsíčně upřesňován s podrobným výčtem kulturních akcí školy a dalšími doplňujícími údaji, včetně termínů pedagogických rad, závěrečných a postupových zkoušek. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která koordinuje metodickou práci jednotlivých oborů. Písemně je tato činnost dokumentována. Odborné, pedagogické i výchovné záležitosti jsou řešeny v rámci pedagogických rad, které se konají pravidelně pětkrát ročně. Vzhledem k velikosti školy je přenos informací operativní. Aktuální změny nebo doplňujících pokyny v souvislosti se změnami v organizaci výuky dostávají učitelé od

ředitele školy, zástupkyně ředitele nebo předsedů předmětových komisí. Vedení školy se pravidelně každý týden setkává s předsedy předmětových komisí. Vymezení kompetencí zástupkyně ředitele školy i předsedů předmětových komisí je písemně delegováno.

Kontrolní a hospitační činnost ředitele se řídí vnitřním plánem. Z této kontrolní činnosti jsou pořizovány zápisy a výsledky nebo přijatá opatření jsou s jednotlivými učiteli projednávány.

Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je poskytována metodická pomoc vedením školy a předsedy předmětových komisí. Tato pomoc je systematická a neformální.

Hodnocení zaměstnanců probíhá na základě předem stanovených kritérií. Přihlíženo je k dlouhodobé kvalitě práce, dalšímu vzdělávání a vlastní umělecké činnosti učitele a k úspěchům dosahovaným v profesních soutěžích.

Další vzdělávání pedagogů je limitováno zájmem a aktuální nabídkou.

Personální podmínky hudebního a výtvarného oboru jsou velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní umělecká škola realizuje výuku ve dvou budovách v Zábřehu a v samostatné budově ve Štítech. Ostatní výuka na odloučených pracovištích probíhá v učebnách základních škol.

Učebny **hudebního oboru** určené pro individuální výuku jsou akusticky i prostorově vyhovující. Ve většině učeben jsou nástroje s konstantním laděním (klavíry, pianina). Všechny tyto nástroje jsou pro výuku dostatečně kvalitní. Veškerá koncertní činnost učitelů i prezentace výsledků výchovně vzdělávacího procesu žáků je realizována v sále školy a případně v Galerii „Tunklův dvorec“. V této koncertní síni má škola umístěno koncertní křídlo „Boston“. Tyto prostory jsou důstojné pro veřejnou činnost školy.

Vybavení školy, v hudebním oboru, audio i video technikou a dalšími učebními pomůckami stejně jako notovým materiálem je pro hudební obor velmi dobré. Hudební archiv disponuje velkým počtem hudební literatury. Hygienické, tepelné i světelné podmínky jsou velmi dobré. Zvuková prostupnost některých tříd nevytváří ideální podmínky pro učitelovu i žákovu koncentraci.

Výuka **výtvarného oboru** je prováděna v učebně, která je propojena s kabinetem učitele. Učebna je dostatečně prostorná, slouží pro výuku a zároveň jako přípravná materiálů, sklad, knihovna i archiv žakovských prací. Vybavení učebními pomůckami je na standardní úrovni a umožňuje výuku všech předmětů. Knihovna obsahuje spíše starší publikace z oblasti výtvarného umění, novější literatura, ze které je možno čerpat informace pro metody práce i alternativní přístup k obsahu učebních osnov, nebyla pořízena. Kromě této učebny má výtvarný obor k dispozici ještě malou místnost v suterénu vybavenou hrnčířským kruhem a keramickou pecí, která však umožňuje pouze výuku malé skupiny žáků.

Žakovské práce jsou vystavovány v učebně a částečně na chodbách školních budov. Výběr prací, jejich úroveň i způsob instalace však dostatečně nepřispívá k motivaci a kultivaci výtvarného citění žáků ani k dobré prezentaci výtvarného oboru.

Umístění tanečního oboru v patře přímo nad učebnou výtvarného oboru, které způsobovalo narušování výuky velkým hlukem, vibracemi stropu i předmětů umístěných v učebně, je nevhodné.

Materiálně-technické podmínky pro výuku hudebního oboru jsou velmi dobré, pro výuku výtvarného oboru jsou na průměrné úrovni. Nadměrný hluk způsobený provozem tanečního oboru vyžaduje neodkladné řešení.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vyučované obory (hudební a výtvarný)

Výuka hudebního oboru je organizována formou individuálního a skupinového vyučování v přípravném a základním studiu I. a II. stupně dle platných učebních plánů č.j. 18 418/95 a učebních osnov č.j. 20 876/80-35 a č.j. 11 393/81-35. Škola se řídí platnými učebními plány a učebními osnovami. Porovnáním platných učebních plánů hudebního oboru s reálnou výukou dokladovanou rozvrhy hodin, výkazy žáků a vyučovaných hodin, třídními knihami pro individuální i skupinovou výuku bylo zjištěno dodržování učebních plánů v předmětové skladbě.

Výuka elektronických klávesových nástrojů probíhá bez podpory učebních osnov nebo jiných schválených dokumentů. Škola tento nedostatek eliminuje vlastními učebními osnovami, které vedou k zajištění jednotné výuky u všech učitelů hry na elektronické klávesové nástroje.

Výuka výtvarného oboru je realizována formou skupinového vyučování v přípravném studiu a základním studiu dle platných standardních učebních plánů č.j. 21 083/2001-22 a osnov č.j. 15 865/2000-22 výtvarného oboru základních uměleckých škol. Organizace výuky odpovídá učebním plánům rozsahem vyučovaných hodin a rozdělením žáků do skupin. Povinná dokumentace je vedena přehledně.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu v hudebním a výtvarném oboru byla v době inspekce účelně upravena dle potřeb obou oborů a vyučovaných předmětů. Rozvrh hodin je sestaven tak, aby respektoval potřeby žáků v jednotlivých ročnících. Psychohygienické podmínky byly v hospitované výuce hudebního a výtvarného oboru dodržovány.

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena a průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání. Zákonní zástupci žáků mají možnost získat informace o průběhu studia prostřednictvím žákovských knížek, na školních prezentacích nebo přímo u učitelů.

Vzdělávací programy jsou v obou inspektovaných oborech realizovány v souladu s platnými učebními dokumenty.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru (hra na klavír, housle, dechové nástroje a elektronické klávesové nástroje)

Inspekční činnost byla zaměřena na instrumentální výuku. Při plánování dalšího učiva vycházeli ve sledovaných lekcích učitelé z možností znalostí žáků, jejich dovedností a projevené míry talentu. Velmi výrazně se do celoročního plánování promítaly znalosti a dovednosti získané v předcházejících ročnících. Studijní plány, které měli učitelé vypracovány v třídních knihách, obsahovaly ve většině případů použitou literaturu v průběhu školního roku. Metodické postupy odrážející individualitu žáka a způsob postupného odstraňování nedostatků byly zaznamenány.

Ve všech navštívených hodinách byla patrná snaha učitelů o naplnění vzdělávacích cílů. Vlastní příprava vycházela z ověřených metodických postupů a znalostí běžně užívaných

literatury vyučovaného předmětu. Osobité inovační prvky výuky byly ve sledovaných lekcích použity a vycházely rovněž z délky pedagogické praxe.

Materiální podpora výuky je dána typem školy. Učebny jsou vybaveny klavíry pro další intonační výchovu žáků a korepetici. Ve sledovaných hodinách individuální výuky byly klavíry využity ke korepetici. Cílený rozvoj intonačních dovedností nebyl do výuky zařazen.

Hospitovaná výuka měla většinou standardní organizační strukturu při individuální práci. Stanovené cíle výuky byly plněny postupně. Na velmi jednoduché celky v úvodu navazovala technická cvičení vycházející z možností žáka a rozvíjející instrumentální schopnosti. Závěr hodiny byl věnován přednesovým skladbám, ve kterých byly využity všechny získané znalosti a dovednosti žáka, i když s rozdílnou úspěšností.

V oddělení dechových nástrojů byla sledována výuka, kdy učitelé upozorňovali na nutnost upevnování elementárních návyků nástrojové hry (postoj při hře, brániční dýchání, nátisková fixace), ale chyběla důsledná a průběžná kontrola dodržování jejich pokynů a detailní práce se žákem. Toto negativum bylo patrné při výuce žáka ve hře na žesťový nástroj. Ostatní hospitované hodiny měly převahu pozitivních zjištění. Výuka hry na lesní roh, trubku a příčnou flétnu byla vedena s velkou znalostí nástroje, jeho technických možností a způsoby jeho ovládnutí. Kvalita tónu, přesná rytmizace a intonace byly v popředí zájmu této správné výuky. V případě vlastní ukázkové hry učitele byla tato vždy přijímána pozitivně a efektivita výuky výrazně vzrostla. Žáci byli pozornější a vnímavější. Interpretační chyby byly zaznamenány v menším počtu.

V oddělení nástrojů klávesových a strunných byly všechny sledované hodiny vedeny se smyslem pro precizní a detailní práci. Výrazná pozitiva byla zaznamenána ve výuce hry na housle.

Ve většině sledovaných hodin učitelé rozvíjeli u dětí muzikální projev. Prohlubovali jejich zájem o studovaný nástroj a vztah k hudbě. Podněcovali je k lepším výkonům. Vstřícná pracovní atmosféra vytvářela pocit vzájemného muzikantského partnerství. Komunikace mezi učiteli a žáky byla dobrá.

Hodnocení výkonu žáků probíhalo průběžně a bylo doplněno rozborem nedostatků a poučením pro domácí přípravu. Při zvládnutí dílčích úkolů nechyběla pochvala, což mělo evidentně motivační funkci.

Samostatnou kapitolou je výuka hry na *elektronické klávesové nástroje*. Byla sledována výuka, která vycházela většinou z klavírní literatury. Technická cvičení nebo etudy byly doplněny přednesovými skladbami, ve kterých byly také využity technické i zvukové možnosti nástroje. Výuka hry na elektronické klávesové nástroje není podporována schválenými učebními osnovami. Při hodnocení výuky není možné se opřít o závazný učební dokument. Průběh a výsledky této výuky jsou přímo závislé na zkušenostech a dovednostech učitele. Absence schválených učebních osnov je na této škole částečně eliminována iniciativním přístupem učitele, který vytvořil školní učební osnovy pro jednotnou výuku.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech výtvarného oboru (plošná a prostorová tvorba)

Ucelený systém plánování průběhu vzdělávání vzhledem k profilu absolventa výtvarného oboru a plnění všech vzdělávacích cílů nebyly vytvořeny. Plány obsahují pouze některé obecné cíle a náměty pro jednotlivé ročníky studia bez vytýčení prostředků k jejich dosažení. Výtvarné projekty nebo ucelené tematické celky nebyly do plánu zahrnuty. Vzhledem k charakteru jednotlivých předmětů, osvojování vyjadřovacích postupů a individualitě osobnosti žáků není plánování úplné. Kritéria hodnocení výsledků vzdělávání byla rámcově

vytvořena, ale vzhledem k tomu, že jsou téměř všichni žáci hodnoceni na vysvědčení ve všech předmětech stupněm výborný, je zřejmé, že nejsou správně uplatňována.

V organizování vyučování byla zjištěna pozitiva i negativa.

Pozitiva se především vyskytovala v uplatňování metod a forem výuky, které odpovídají pojetí osnov, ve volbě námětů a technik, svědčících o tvůrčím přístupu učitelky. Nové techniky a postupy práce byly názorně předváděny, udílení odborných rad bylo prováděno taktně, aby nedošlo k potlačování osobitého výtvarného projevu a ztrátě zájmu o tvorbu. Velmi dobře byla uplatňována motivace, zajišťující výchovný aspekt stanovený osnovami - prožitek a subjektivní citovou reakci na podněty. Výuka byla doplňována ukázkami, o kterých byla vedena neformální diskuze přispívající k třibení názorů, výchově k toleranci a kooperaci i k rozvoji schopností žáků vyjádřit své pocity. Většina žáků pracovala se zájmem v příznivé přátelské atmosféře.

Nedostatky byly zjištěny v oblasti didaktické i odborné. Byl zde patrný vliv slabšího rozšiřování dalšího vzdělávání i jistá izolovanost od současných trendů ve výtvarném umění i od pojetí výuky na jiných školách s výtvarným zaměřením. Používání cizích slov a žákům neznámých pojmů v řízeném rozhovoru ani zvolené náměty a techniky nebyly dobře diferencovány vzhledem k značně rozdílnému věku žáků ve skupinách. Výklad často postrádal objasnění výtvarných principů a zákonitostí i celkového smyslu zvolené činnosti. Byly opomíjeny korekce práce žáků vedoucí ke kvalitnímu osvojování jejich výtvarných vyjadřovacích prostředků a dovedností, kultivující jejich výtvarný projev a vedoucí k rozvoji výtvarného myšlení žáků, přestože žáci neprokazovali příliš dobré pracovní návyky ani dobré zvládnutí výtvarné techniky. Výsledné práce neměly většinou příliš dobrou úroveň a byly v převážné míře srovnatelné pouze s výtvarnými pracemi, které vytvářejí žáci při dostatečně kvalitní výuce výtvarné výchovy ve školách, které nemají umělecké zaměření. V archivovaných pracích se velmi dobré výsledky objevovaly výjimečně, většina se pohybovala na průměrné a podprůměrné úrovni. Úspěšnost na soutěžích byla pouze ojedinělá.

Vzhledem k převažujícím pozitivním zjištěním je sledovaná individuální výuka v hudebním oboru je hodnocena jako velmi dobrá.

I přes poměrně zásadní nedostatky v průběhu i výsledcích vzdělávání je výuka ve výtvarném oboru vzhledem k zjištěným pozitivům ještě na spodní hranici průměrné úrovně.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání škola sleduje na koncertech a při postupových a závěrečných zkouškách. Možnost konfrontace výsledků nabízejí soutěže a přehlídky, ve kterých škola získává ocenění v celé šíři soutěží hry sólistů i instrumentálních souborů a orchestrů. Výsledky vzdělávání jsou pravidelně vyhodnocovány ve výroční zprávě o činnosti školy.

Úspěšnost žáků výtvarného oboru při přijímacích řízeních na střední a vysoké školy, výsledky v soutěžích a počet oceněných prací na prestižních výstavách je spíše podprůměrná. Nedostatkem je absence kontroly systému hodnocení výsledků učení od zařazování žáků do studia po závěrečné práce u jednotlivých stupňů studia.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 31 590/02-21 ze dne 29. ledna 2003 s účinností od 1. září 2003
2. Zřizovací listina vydaná Olomouckým krajem v Olomouci dne 28. listopadu 2002 pod č.j. 4615/2001.

3. Školní řád platný pro školní rok 2004/2005
4. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
5. Plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2004/2005
6. Třídní knihy pro individuální, skupinové a kolektivní vyučování hudebního oboru za školní rok 2004/2005 ke dni inspekce.
7. Třídní knihy pro skupinové vyučování za školní rok 2004/2005
8. Rozvrhy hodin učitelů hudebního a výtvarného oboru ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce.
9. Záznamy z provedených hospitací a kontrol ve školní roce 2004/2005 ke dni inspekce
10. Protokoly o komisionálních zkouškách za školní rok 2003/2004.
11. Vzdělávací program výtvarného oboru základních uměleckých škol čj. 15 865/2000-22
12. Úprava učebních plánů výtvarného oboru základních uměleckých škol čj. 21 083/2001-22
13. Katalogy o průběhu studia žáků kontrolovaných skupin
14. Přihlášky žáků na ZUŠ pro školní rok 2004/2005
15. Protokoly o přijímání žáků
16. Personální dokumentace
17. Doklady o plánování cílů, průběhu a systému hodnocení ve výtvarném oboru
18. Archiv žakovských prací

ZÁVĚR

Ve srovnání s poslední inspekcí konanou v roce 2000 došlo ke zlepšení materiálních a personálních podmínek. Škola je vybavena starším nábytkem a většinou staršími hudebními nástroji, které jsou však udržovány ve velmi dobrém technickém stavu. Velikost učeben pro výuku umožňuje naplňování vzdělávacích programů ve všech oborech. Výuka v hudebním oboru je realizována v souladu s platnými učebními osnovami. Porovnáním učebních plánů s reálnou výukou v hudebním oboru nebyly zjištěny nedostatky v dodržování učebních plánů. Hudební obor je celkově hodnocen jako velmi dobrý s převažujícími pozitivy.

Prostorové podmínky i vybavení výtvarného oboru umožňují dostatečně kvalitně plnit všechny cíle vzdělávání stanovené osnovami. Řešení vyžaduje nadměrný hluk v prostorách určených pro výuku výtvarného oboru, způsobený provozem oboru tanečního.

Nedostatečně pozitivní stimulací žáků je úroveň vystavovaných prací žáků i úroveň jejich instalace v prostorách školy.

V kvalitě výuky výtvarného oboru byla zjištěna pozitiva v oblasti účinnosti podpory rozvoje osobnosti dítěte, ale značné nedostatky vzhledem k dosahování cílů vzdělávání.

Organizační struktura umožňuje naplňování učebních plánů v hudebním a výtvarném oboru.

Kontrolovaná povinná dokumentace průkazně zachycovala průběh vzdělávání.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	MgA. Libor Buchta	Libor Buchta v. r.
Člen týmu	Mgr. Miroslav Straka	Miroslav Straka v. r.

Ve Zlíně dne 24. června 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P.O.Box. 225, 760 01 Zlín. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis statutárního zástupce školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 27. 6. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Pavel Doubrava – ředitel školy

Pavel Doubrava v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Olomoucký kraj, Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc	30. 6. 2005	o5-1099/2005-12003
Krajský úřad – odbor školství mládeže a tělovýchovy, OMŠT, Jeremenkova 40a, 77911 Olomouc	30. 6. 2005	o5-1099/2005-12003

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.